

UPPFÖLJNING 2022

Kretsloppsplan 2021-2030

Burlövs kommun och Malmö stad

2023-05-22

Innehållsförteckning

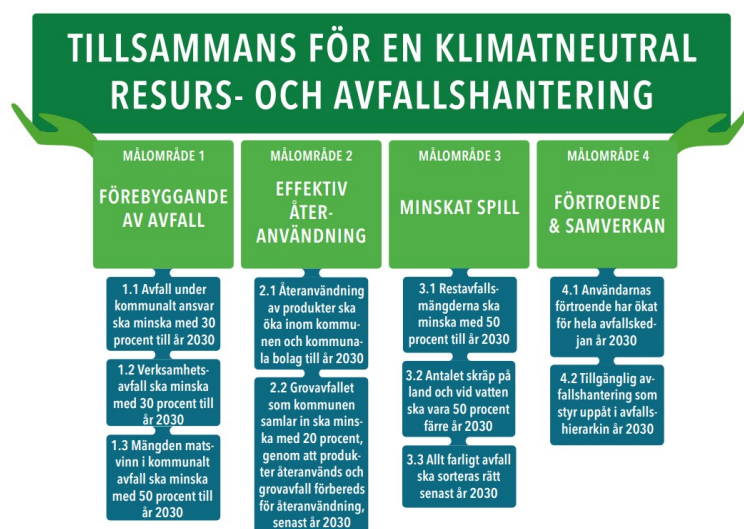
Inledning.....	3
Uppföljning.....	4
1 Målområde 1 - Förebyggande av avfall	5
1.1 Mål 1.1 Avfall under kommunalt ansvar ska minska med 30 procent till år 2030.....	5
1.2 Mål 1.2 Verksamhetsavfall ska minska med 30 procent till år 2030.....	6
1.3 Mål 1.3 Mängden matsvinn i kommunalt avfall ska minska med 50 procent till år 2030	7
2 Målområde 2 - Effektiv återanvändning.....	9
2.1 Mål 2.1 Återanvändning av produkter ska öka inom kommunen och kommunala bolag till år 2030	9
2.2 Mål 2.2 Grovavfallet som kommunen samlar in ska minska med 20 procent, genom att produkter återanvänds och grovavfallförbereds för återanvändning, senast år 2030	9
3 Målområde 3 - Minskat spill	11
3.1 Mål 3.1 Restavfallsmängderna ska minska med 50 procent till år 2030.....	11
3.2 Mål 3.2 Antalet skräp på land och vid vatten ska vara 50 procent färre år 2030	12
3.3 Mål 3.3 Allt farligt avfall ska sorteras rätt senast år 2030.....	13
4 Målområde 4 - Förtroende och samverkan.....	15
4.1 Mål 4.1 Användarnas förtroende har ökat för hela avfallskedjan år 2030	15
4.2 Mål 4.2 En tillgänglig avfallshantering som styr uppåt i avfallshierarkin år 2030.....	16

Inledning

Kretsloppsplanen är ett lagstadgat styrdokument för Burlövs kommun och Malmö stad. Den anger färdplanen mot en klimatneutral resurs- och avfallshantering och hur kommunerna avser att uppfylla nationella, regionala och lokala mål inom avfallsområdet.

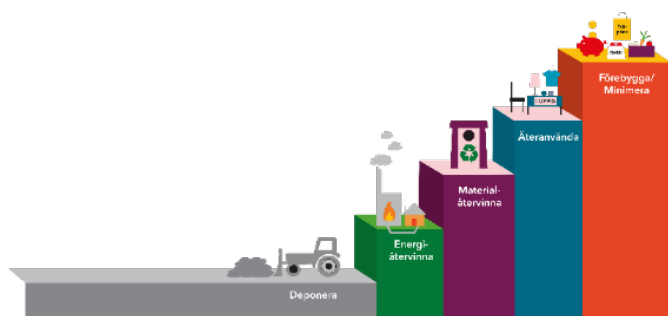
Innehållet i kretsloppsplanens målområden ska integreras i respektive nämnds verksamhetsplanering. Planen riktar sig internt till Burlövs kommun och Malmö stad samt till invånare, verksamheter och övriga aktörer inom kommungränserna.

Kretsloppsplanen innehåller fyra målområden och tio mål (se illustration nedan). Till varje mål finns det beskrivet åtgärder samt ansvariga aktörer som är särskilt viktiga för att uppnå målen. Åtgärderna är inte detaljerade eller tidsatta, vilket innebär att de kontinuerligt måste utvecklas i de planer som tas fram gemensamt av VA SYD och kommunernas förvaltningar. För samtliga mål är måläret 2030 med basåret 2019.

Kretsloppsplanen tar avstamp i de globala hållbarhetsmålen och kopplas genom flera nivåer ihop med de lokala målen. På det här sättet kan det säkerställas att när de lokala målen uppnås så bidrar vi därmed till de globala målen och till ett hållbart samhälle.

Avfallstrappan visar de bästa sätten att ta hand om avfall. Ju högre upp i trappan avfallet hanteras desto större blir miljönyttan. Vi måste förflytta oss uppåt i trappan för att nå klimatneutralitet. Därför fokuserar målen i kretsloppsplanen på en sådan förflyttning.

Avfallstrappan, eller "avfallshierarkin", är ett EU-direktiv som är antaget i den svenska miljöbalken och styr hur vårt avfall ska tas om hand.

Uppföljning

Ansvar för att arbeta mot kretsloppsplanens mål och åtgärder är ett gemensamt arbete inom kommunerna och för andra aktörer som är aktiva inom kommunen. VA SYD har ansvar för att ta fram en kretsloppsplan och att samordna uppföljningen för Burlövs kommun och Malmö stad.

2022 har fokus legat på att förankra kretsloppsplanen i Burlöv och Malmös förvaltningar samt att få igång organisationen och samverkan. Av de tio målen visar tre en positiv trend, sex har oförändrat resultat och ett mål visar negativ trend. Positiv trend är att den totala mängden kommunalt avfall minskar, restavfallet minskar och grovavfallet minskar. Negativ trend är att nedskräpningen ökar. De faktorer som främst påverkat resultat 2022 är att invånarantalet ökade med 2%, ett försämrat ekonomiskt läge och pandemieffekten.

Tre av målen i kretsloppsplanen saknar en beslutad uppföljningsmetod. Under 2023 kommer vidare arbete ske tillsammans med förvaltningarna i Burlöv och Malmö för att få fram beslutade metoder för samtliga mål.

Vart fjärde år ska det göras en större uppföljning av Kretsloppsplanen vilket innebär att detta arbete kommer ske under 2024. Uppföljningen av 2022 är därmed något avskalad.

Uppföljning av målen görs genom statistik från Sysav där de väger in insamlat material som kommer in för behandling och räknar fram en genomsnittssiffra baserat på invånarantal samt genom plockanalyser, där mängden avfall från ett antal plockanalyser skalas upp till en siffra för hela Burlövs kommun och Malmö stad.

Andra verktyg som används för att följa upp målen är enkätundersökningar hos kunder gällande deras förtroende för avfallskedjan. Nedskräpningen i Burlövs kommun och i Malmö stad mäts av fastighets- och gatukontoret genom Håll Sverige Rents metod.

1 Målområde 1 - Förebyggande av avfall

1.1 Mål 1.1 Avfall under kommunalt ansvar ska minska med 30 procent till år 2030

Avfall under kommunalt ansvar inkluderar så kallat kommunalt avfall, slam från enskilda avlopp samt bygg- och rivningsavfall som inte producerats i en yrkesmässig verksamhet. Det tidigare samlingsbegreppet var hushållsavfall och liknande avfall från verksamheter (exempelvis restauranger och förskolor). För att uppnå målet om en klimatneutral resurs- och avfallshantering måste de totala avfallsmängderna i Burlöv och Malmö minska, både det avfall som våra invånare producerar och det som kommer från kommunala verksamheter. Vi måste ställa om våra konsumtionsmönster så att saker stannar kvar längre i kretsloppet och behovet av nya resurser minskar. Här behöver kommunen gå före och vara en förebild.

Målet följs upp genom att mäta mängden avfall under kommunalt ansvar som uppkommer i förhållande till antal invånare. Uppföljningen görs i enlighet med avfallsbranschens gemensamma statistiksystem Avfall Web. Redovisningen sker kommunvis.

I kretsloppsplanen står det angivet att basårsvärdet är 410 kg/person. Då lagstiftningen förändrades och begreppet hushållsavfall togs bort använder vi nu benämningen avfall under kommunalt ansvar. Detta innebär att omfattningen av begreppet förändrats. Tidigare har inte fettavskiljarslam och slam från enskilda avloppsanläggningar ingått i beräkningarna vilket vi anser att de ska göra nu.

Trädgårdsavfallet är exkluderat i den nya beräkningen, vilket motsvarar Avfall Sveriges sätt att beräkna. Det finns inte heller någon direkt nytta med att minska mängden trädgårdsavfall. Ytterligare en justering som är gjord i beräkningen av målet är att invånarantal justeras med hänsyn till antal gästnätter och fritidsboende, detta ger en mer rättvisande bild. Därmed har basårssiffran justerats till att mängden avfall under kommunalt ansvar 2019 var 421 kg/person.

Avfall under kommunalt ansvar

Kommunen är enligt 15 kap. 20 a § miljöbalken skyldig att borttransportera det avfall som kommunen ansvarar för enligt 15 kap. 20 § miljöbalken. Den kommunala renhållningsskyldigheten omfattar avfallsslagen:

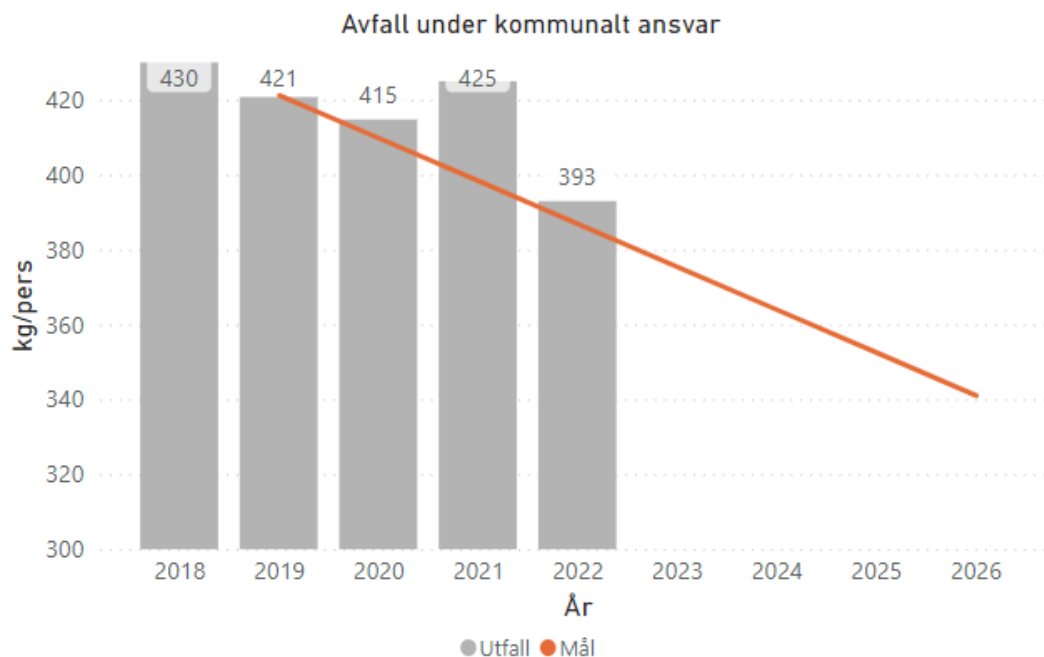
- kommunalt avfall,
- avloppsfraktioner och filtermaterial från enskilda avloppsanläggningar, som är dimensionerade för högst 25 personekvivalenter, om anläggningen endast används för a) hushållspillvatten, eller b) spillvatten som till sin art och sammansättning liknar hushållspillvatten,
- latrin från torrtoaletter och jämförliga lösningar, och
- bygg- och rivningsavfall som inte producerats i en yrkesmässig verksamhet.

Kommunalt avfall

15 kap. 3 § miljöbalken definierar kommunalt avfall som avfall från hushåll och sådant avfall från andra källor som till sin art och sammansättning liknar avfall från hushåll. Avfall från tillverkning, jord- och skogsbruk, fiske, septiktankar, avloppsnät och avloppsrening, samt uttjänta bilar, omfattas inte av begreppet kommunalt avfall.

Även om avfall från septiktankar och avloppsrening inte är kommunalt avfall har kommunen enligt 15 kap 20 § miljöbalken ansvar för att behandla och borttransportera vissa avloppsfraktioner.

Källa: <https://www.avfallsverige.se/avfallshantering/kommunalt-ansvar/avfall-under-kommunens-ansvar/>

Figur 1. Avfall under kommunalt ansvar i Burlöv och Malmö 2018–2022.

Avfall under kommunalt ansvar minskade med 32 kg/person (7,5%) mellan 2021 och 2022 från att ha legat på en relativt stabil nivå under några år. Insamlade mängder minskade med ca 6% samtidigt som invånarantalet ökade med knappt 2%. Minskningen kommer primärt från mat och restavfall samt grovavfall. Mat och restavfall, som minskar ganska jämnt med 2% per år minskade med 9 kg/person. Minskningen av grovavfall på 8 kg/person grundar sig i en onormalt låg nivå av träavfall samt brännbart avfall som ligger på en normal nivå historiskt sett. Kategorin förpackningar och returpapper minskade med 4 kg/person där glasavfallet sjönk till en mer normal nivå efter att ha legat högt i ett par år samt att returpappret fortsätter att minska.

En trolig orsak är att det försämrade ekonomiska läget lett till minskad konsumtion. En annan är att det under pandemin var många som renoverade och byggde om hemma, och att byggandet nu minskat igen efter pandemin

1.2 Mål 1.2 Verksamhetsavfall ska minska med 30 procent till år 2030

Verksamhetsavfall är sådant avfall från verksamheter som kommunen inte har ansvar för att samla in. Däremot har kommunen möjlighet att sätta mål för sådant avfall och agera med hjälp av de styrmedel som står till förfogande, som rådgivning och tillsyn. Verksamheter producerar stora avfallsmängder och miljövinster är stora om förebyggande kan ske.

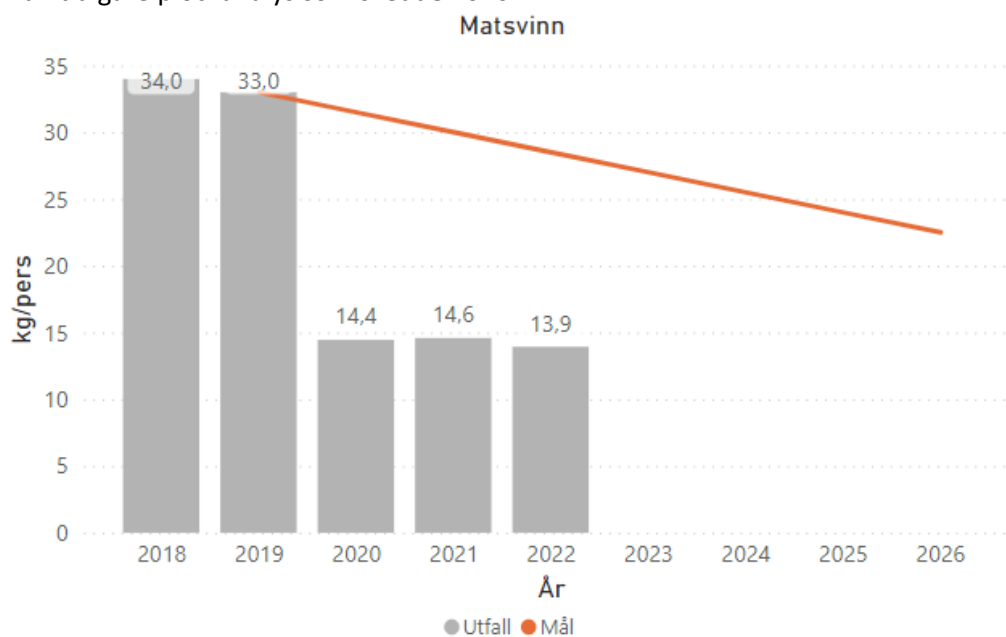
Det har visat sig omöjligt att få fram statistik för verksamhetsavfall. Därför övervägs att revidera målet i samband med revideringen av Kretsloppsplanen som kommer att ske under 2024.

1.3 Mål 1.3 Mängden matsvinn i kommunalt avfall ska minska med 50 procent till år 2030

Matsvinn är det onödiga matavfallet, alltså det som hade kunnat ätas upp om det tagits om hand på rätt sätt. Mycket av den mat som produceras slängs och matsvinnet utgör en betydande del av vår totala klimatpåverkan. Matsvinnet förekommer i hela produktions-, försäljnings- och konsumtionskedjan för livsmedel och innebär att miljöbelastningen från livsmedelsproduktionen blir onödigt stor. Att minska matsvinnet och öka resurshushållningen i livsmedelskedjan är ett prioriterat område i den nationella avfallsplanen och i det avfallsförebyggande programmet.

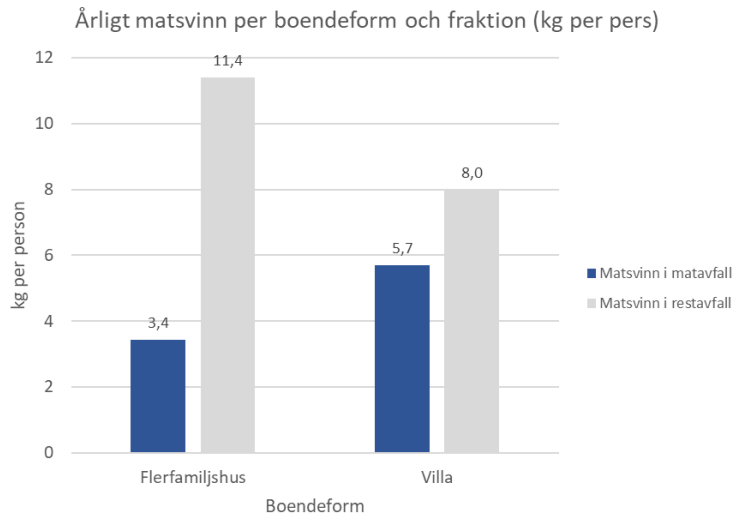
Målet följs upp genom att VA SYD utför plockanalyser av kommunalt avfall. Mätning görs av mängden onödigt matavfall i såväl det utsorterade matavfallet som i restavfallet. Avfallet mäts i förhållande till antal invånare.

Resultatet från den genomförda plockanalysen 2022 bedöms var felaktigt. Därav baseras resultat från tidigare plockanalys som skedde 2020.

Figur 2. Matsvinn i Burlöv och Malmö 2018–2022. Plockanalys är genomförd 2017, 2018 samt 2020. Åren 2019, 2021 och 2022 baseras på föregående år med justering på förändrat invånarantal.

Boende i flerbostadshus är sämre på att sortera ut sitt matavfall och därför finner vi större andel onödigt matavfall i restavfallet där jämfört med villor. Detta visar på att insatser behöver fokuseras på boendeformen flerfamiljshus.

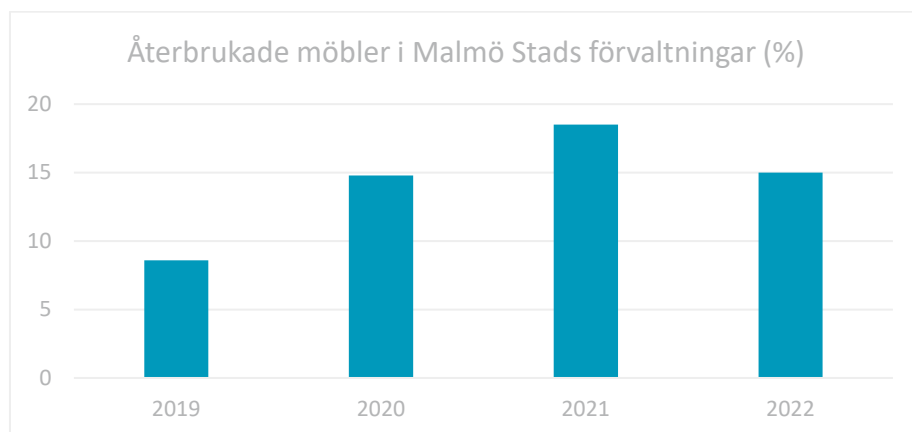
Figur 3. Mängden matsvinn i mat- respektive restavfallet i flerfamiljshus respektive villor.

2 Målområde 2 - Effektiv återanvändning

2.1 Mål 2.1 Återanvändning av produkter ska öka inom kommunen och kommunala bolag till år 2030

Arbetet med återanvändning av produkter har pågått ett tag inom kommunerna, till exempel genom Burlövs kommunala Återbruket och Malvin i Malmö. Vi behöver höja blicken och titta på hur vi kan öka återanvändningen av ännu mer avfall, som bygg- och rivningsavfall och vid anläggning som ballast och schaktmassor.

I dagsläget sker återanvändning av produkter inom de kommunala förvaltningarna men det finns ingen gemensam mätmetod. Arbeta sker med att ta fram en mätmetod för de prioriterade fraktionerna möbler, IT produkter, massor och byggavfall.

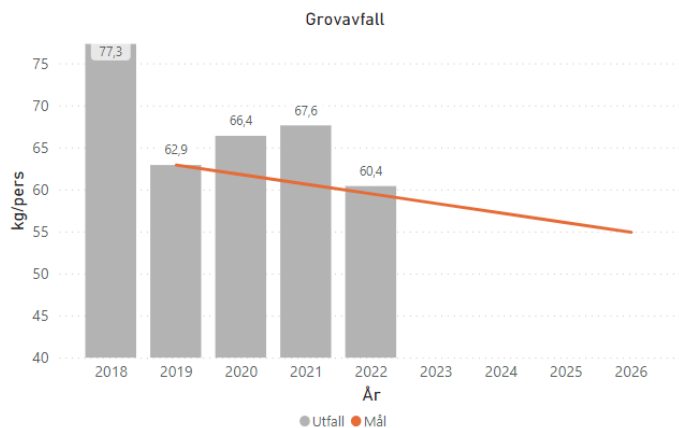

Figur 4. Sedan år 2019 följs avtalet upp för återbrukade möbler som används av Malmö stads förvaltningar. I statistiken ingår ej skolförvaltningarna då utbudet av återbrukade skolmöbler är litet samt att höga krav på kemiskt innehåll försvårar användandet av återbrukade möbler.

2.2 Mål 2.2 Grovavfallet som kommunen samlar in ska minska med 20 procent, genom att produkter återanvänds och grovavfallförbereds för återanvändning, senast år 2030

Enligt en utredning från IVL Svenska Miljöinstitutet utgörs 20 procent av grovavfallet av fullt fungerande och kommersiellt gångbara produkter. Genom att börja återanvända produkterna kan både avfallsmängderna minska och miljöpåverkan begränsas. För att uppnå målet behöver t.ex. insamlingen på våra återvinningscentraler förändras till att samla in avfall som kan förberedas för återanvändning.

I IVLs rapport så har de inte tittat på allt grovavfall utan enbart på fyra fraktioner från återvinningscentraler och dessa är brännbart, trä, metall (skrot) och plast. Det finns med andra ord fler grovavfallsfraktioner som inte följs upp i det här målet (trädgårdsavfall, gips, textil, grovavfall och blandat inert avfall) men vi har valt de fyra fraktionerna då vi, utifrån IVLs rapport, vet att dessa kan minskas med 20 % genom ökad återanvändning.

Figur 5. Grovavfall i Burlöv och Malmö 2018 – 2022.

Grovavfallet minskade med 7,2 kg/person (10,7%) mellan 2021 och 2022. Det är även en minskning från basåret med 2,5 kg/person (4,0%). Orsaken grundar sig på samma sett som i, avfall under kommunalt ansvar, i en onormalt låg nivå av träavfall samt brännbart avfall som nu ligger på en mer normal nivå historiskt sett.

Att resultatet 2018 är så högt beror på att det brännbara avfallet (som utgör mer än 50% av grovavfallet) minskade med över 30% från 2018 till 2019.

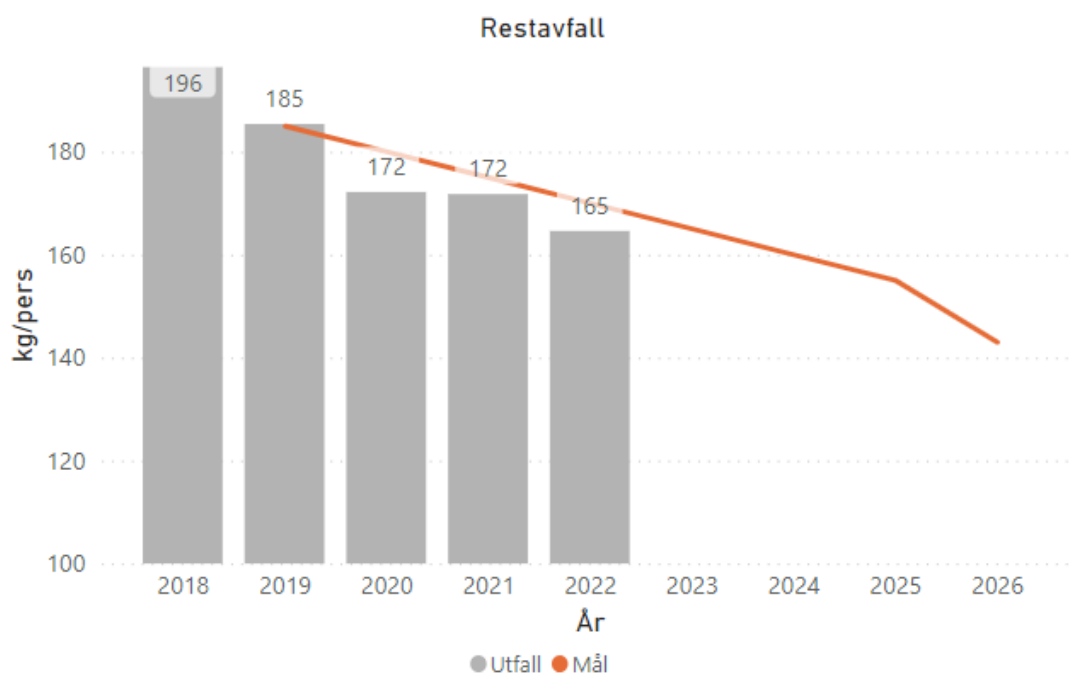
3 Målområde 3 - Minskat spill

3.1 Mål 3.1 Restavfallsmängderna ska minska med 50 procent till år 2030

Enligt VA SYDs plockanalyser består den vanliga soppåsen av två tredjedelar felsorterat avfall, alltså avfall som genom rätt sortering hade kunnat undvikas. Det är i den vanliga soppåsen vi hittar det största spillet eftersom felsorterat material som hade kunnat gå till materialåtervinning och återanvändning istället går till energiåtervinning. Det bidrar både till utsläpp av koldioxid och negativ påverkan på miljön.

Målet följs upp genom att mäta mängden restavfall som vägs in på Sysavs avfallsförbränningsanläggning. I uppföljningen ingår även att med hjälp av plockanalyser analysera vad som minskar eller ökar i den vanliga soppåsen och vilka effekter det ger på bland annat koldioxidutsläppen. Viktiga avfallsslag att analysera är till exempel matavfall, returpapper och förpackningar.

I kretsloppsplanen står det angivet att basårsvärdet är 191 kg/person. Värdet har korrigerats genom att invånarantalet justeras med hänsyn till antal gästnätter och fritidsboende, detta ger en mer rättvisande bild då de personer som endast vistas tillfälligt i kommunen genererar avfall som ska beaktas i beräkningen, detta följer även Avfall Sveriges sätt att beräkna. Därmed har basårssiffran justerats till att restavfallsmängderna 2019 var 185 kg/person.

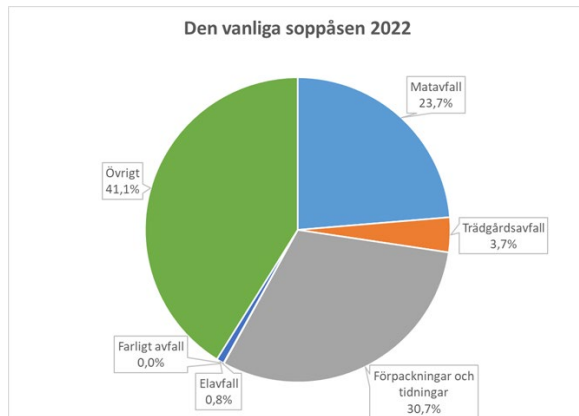
Figur 6. Restavfall i Burlöv och Malmö 2018–2022.

Mängden restavfall var 165 kg/person år 2022, vilket är en minskning med 7 kg/person (4,2%) mot föregående år och en minskning med 20 kg/person (11%) mot basåret (2019).

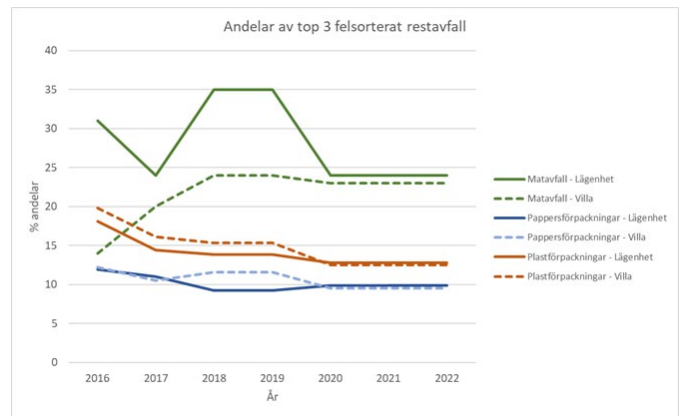
En trolig orsak är att det försämrade ekonomiska läget lett till minskad konsumtion.

Felsorterat restavfall utgörs primärt av matavfall samt plast- och pappersförpackningar som tillsammans utgör ca 50% av restavfallet.

Resultatet från den genomförda plockanalysen 2022 bedöms var felaktigt. Därav baseras redovisningen på resultat från tidigare plockanalys som skedde 2020.

Figur 7. Innehåll i "den vanliga soppåsen" där 41,1% övrigt är det som de facto ska finnas där, resten är felsorterat.

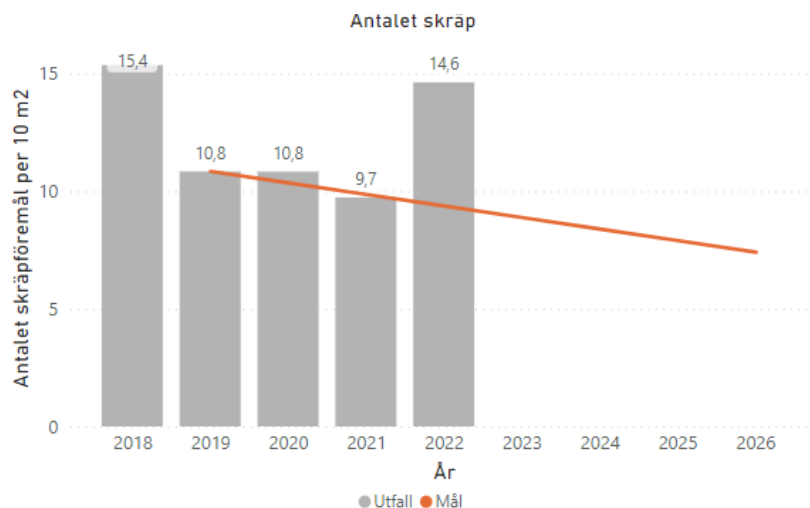

Figur 8. De tre vanligaste avfallsslagen som felaktigt läggs i restavfallet. Avvikelsen, gällande lägenheternas matavfall, 2018 och 2019 beror på en icke representativ plockanalys, se förklaring under mål 1.3.

3.2 Mål 3.2 Antalet skräp på land och vid vatten ska vara 50 procent färre år 2030

Nedskräpning bidrar till att skapa otrygga stadsmiljöer, stora kostnader läggs på hanteringen av det uppkomna skräpet och det har stor miljöpåverkan. Mycket av det avfall som slängs på land hamnar till slut i våra hav.

Målet följs upp genom att mäta nedskräpning (antal skräp/ 10 kvm) genom Håll Sverige Rents metoder. I Burlövs kommun och Malmö stad genomförs årliga mätningar på land samt from 2022 genomförs mätningar även vid vatten men detta redovisas först under nästa år.

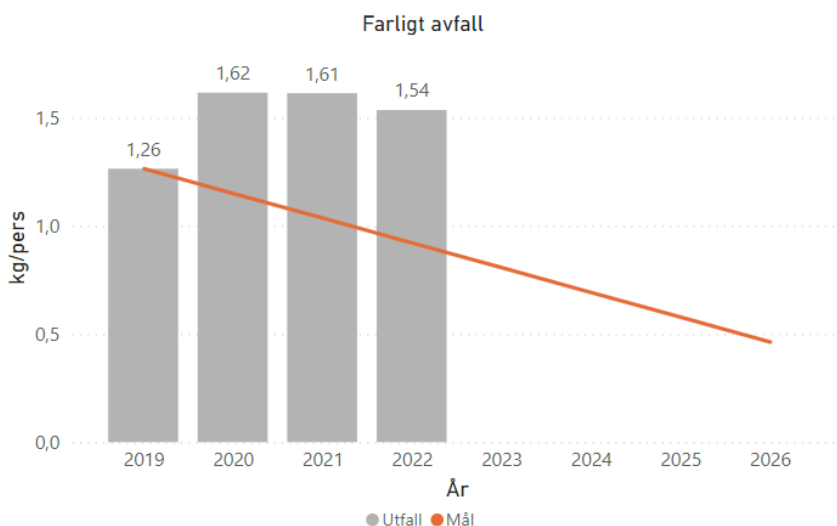

Figur 9. Genomsnittligt antal skräpföremål per 10 m². Baserat på fem skräpmätningar i Malmö stad (Södertull, Möllevången, Rörsjöparken, Värnhemstorget, Ribberbogsstranden) och två skräpmätningar i Burlövs kommun (Arlövs tätort, Tågarps hed). Tabellen visar ett genomsnitt av dessa sju områden.

3.3 Mål 3.3 Allt farligt avfall ska sorteras rätt senast år 2030

Farligt avfall innehåller ämnen som inte ska spridas vidare i kretsloppet, därför ska det sorteras ut och behandlas separat. Insamlingssystemen måste säkerställa en god arbetsmiljö för de som hanterar det farliga avfallet. Kretsloppsplanen ska innehålla mål för att minska det farliga avfallets spridning. I dagsläget finns ett antal insamlingssystem i kommunerna som behöver utvecklas vidare.

Målet kommer att följas upp på tre olika sätt. Dels genom plockanalyser som svarar på om det finns farligt avfall i restavfallet eller inte – vilket vi kan se att det fanns 2022. Det går även att, genom plockanalyserna, se vad det farliga avfallet består av. Genom plockanalyser kan vi dock inte följa mängderna år för år, då analysmetoden inte är lämplig för det.

Figur 10. Farligt avfall i restavfallet Burlöv och Malmö 2019–2022. Plockanalys är genomförd 2017, 2018 samt 2020. Åren 2019, 2021 och 2022 baseras på föregående år med justering på förändrat invånarantal.

Den enkät som gjordes 2022 för att följa upp mål 4.1 kommer även att innehålla ett antal frågor om farligt avfall, dels om tillgängligheten och dels om kunskapsläget hos kunden.

Genom den genomförda NKI-undersökningen 2022 får vi fram ett basårsvärde

	Burlöv	Malmö
Tillgänglighet Till ett insamlingsställe för farligt avfall	70%	68%
Kunskap Jag har tillräcklig kunskap om vad som räknas som farligt avfall	76%	69%

Figur 11. Demoskop NKI-undersökning 2022.

Funderingar sker även på att ta fram en GIS-karta som illustrerar tillgänglighet av insamlingsplatser för farligt avfall. Metoden utgår från den så kallade 15-minuters staden, det vill säga att all service ska kunna nås på 15 minuter med gång eller cykel. Samtliga inlämningsplatser för farligt avfall läggs in i en karta tillsammans med en 15-minuters radie från dessa. På så sätt kan områden där insamling saknas identifieras. Utvecklingen av tillgänglighet kan sedan mätas år från år.

4 Målområde 4 - Förtroende och samverkan

4.1 Mål 4.1 Användarnas förtroende har ökat för hela avfallskedjan år 2030

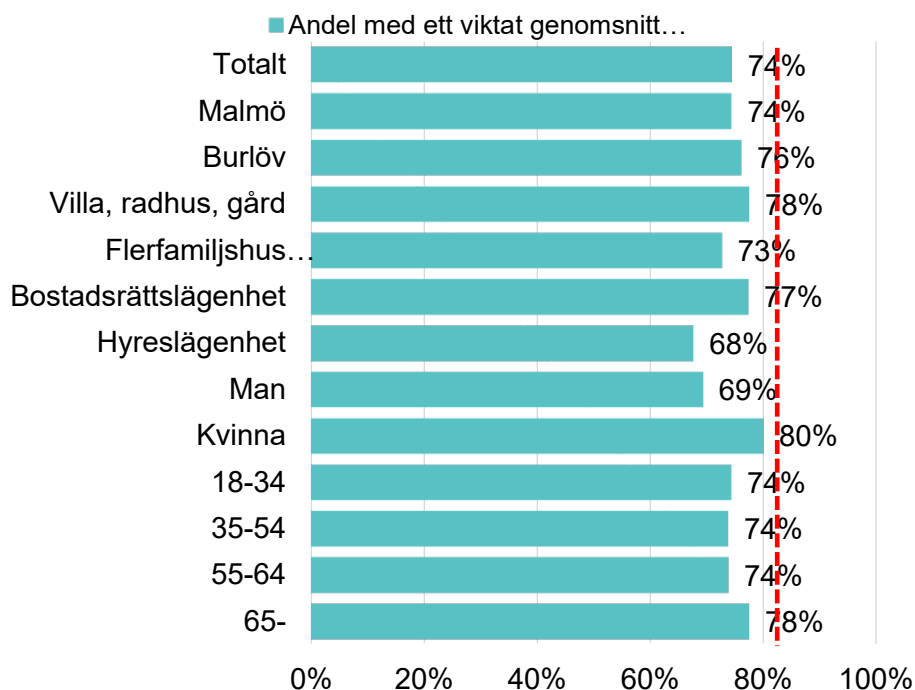
En grundförutsättning för att få fler att sortera ut sitt avfall är att avfallshanteringen upplevs som pålitlig ur alla hållbarhetsaspekter och för användarna. Med användare menas de som bor, verkar och vistas i kommunerna. Avfallskedjan har många aktörer och för att avfallshanteringen ska hålla hög kvalitet krävs att samtliga aktörer gör på rätt sätt, från avfallslämnare via insamlare till avfallsbehandlare. En första enkätundersökning genomfördes av VA SYD på enbart avfallsverksamheten under 2022 för att få fram ett nuläge.

NKI-undersökning (Nöjd Kund Index) gav ett resultat på 74% i Malmö stad och 76% i Burlövs kommun. Kundnöjdhetsmålet är baserat på fyra delfrågor och målet är att andelen nöjda ska vara minst 85%.

	Burlöv	Malmö
Kundnöjdhet	76%	74%
Hur nöjd är du med följande? Delfrågorna viktades:		
- Möjligheten att sortera avfallet där du bor (35%)		
- Hämtningen av avfall där du bor (35%)		
- Möjligheten att få svar på frågor från VA SYD när det gäller ditt avfall (15%)		
- Den information som du får från VA SYD om hur du ska sortera hushållens avfall (15%)		

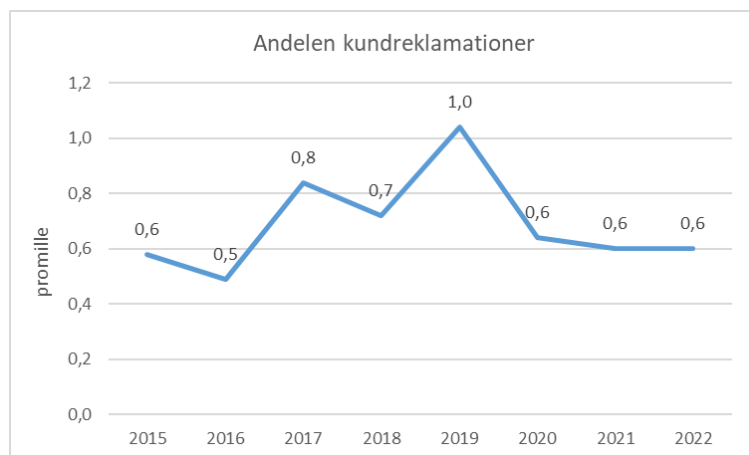
Figur 12. Demoskop NKI-undersökning 2022.

I en mer fördjupad tabell ser man att insatser bör göras på hyreslägenheter där nöjdheten är lägst.

Figur 13. Demoskop NKI-undersökning 2022.

Målet följs även upp genom att redovisa antalet kundreklamationer som inkommit till VA SYD gällande avfallshanteringen. Resultatet är väldigt bra och stabilt då det håller sig under 1 promille.

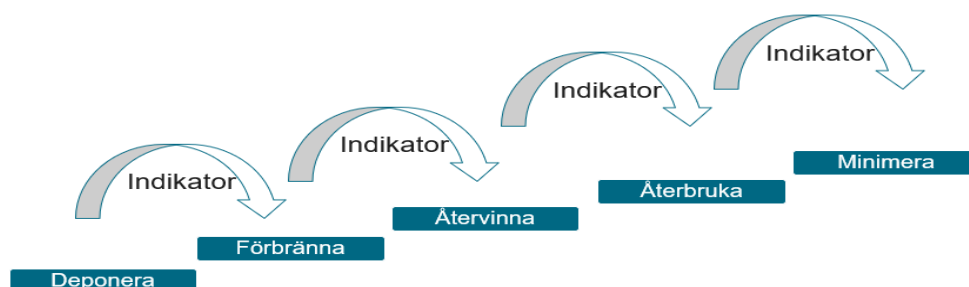

Figur 14. Andelen kundreklamationer inkomna till VA SYD 2015 – 2022.

4.2 Mål 4.2 En tillgänglig avfallshantering som styr uppåt i avfallshierarkin år 2030

Genom ett ömsesidigt kunskaps- och erfarenhetsutbyte kan stadsplaneringen och avfallshanteringen stötta varandra och skapa ett mervärde i byggandet av den hållbara, täta, gröna staden. Det finns behov av att kommunerna tillsammans ska skapa väl fungerande avfallstjänster, så som framkomliga och flexibla transporter, trygg arbetsmiljö och en god boendemiljö, samt platser för delande och återbruk som kan nås med gång och cykel. Burlövs kommun och Malmö stad ligger i vissa avseenden långt fram i sitt arbete med att koppla avfallshanteringen till stadsplaneringen, men det är viktigt att sprida goda exempel och att bidra till ett ständigt lärande.

Detta är ett komplext mål som innehåller två delar. Dels ska avfallshanteringen vara tillgänglig och dels ska den styra uppåt i avfallshierarkin. Fortsatt arbete sker för att ta fram en lämplig mätmetod för detta mål.

VA SYD levererar friskt dricksvatten, hanterar dagvatten, renar avloppsvatten och tar hand om hushållsavfall på ett ansvarsfullt sätt. Vi uppmuntrar dig att dricka kranvatten, tänka på vad du spolrar ner i avloppet och sortera dina sopor. Tillsammans bidrar vi aktivt till en hållbar samhällsutveckling. För miljön nära dig.